

Viranhaltijapäätös
Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B (III-kerros)
98100 Kemijärvi

29.6.2022

Y/11/2022

PÄÄTÖS MAA-AINESLAIN 4 §:N MUKAISESTA MAA-AINESTEN OTTAMISLUPAHAKEMUKSESTA, LAIJESLÄ, SALLA

HAKEMUS

Luvan hakija

Hakija: Lapin Matkametsä Oy
Yhteyshenkilö: Marko Poropudas
Osoite: Posiontie 47, 97900 Posio
Puhelinnumero: 040 778 1921
Sähköposti: marko.poropudas@gmail.com
Y-tunnus: 2802310-8

Hakemus ja ottamissuunnitelma

Kiinteistötiedot ja ottamisalueen sijainti

Kunta: Salla
Kiinteistöt ja alue, jota päätös koskee: Laijeselkä 732-418-62-6 ja Honkala 732-418-62-7
Laijeselkä

Lapin Matkametsä Oy hakee maa-aineslain mukaista maa-ainesten ottolupaa Sallaan Laijeselän kallioalueelle. Suunniteltu ottoalue sijaitsee kiinteistöillä Laijeselkä 732-418-62-6 ja Honkala 732-418-62-7. Ottamislupaa haetaan kymmenen (10) vuoden ajalle 40 000 k-m³ ottomäärälle. Suunniteltu otto sisältää kallion louhintaa ja murskausta.

OTTOSUUNNITELMA (HAKIJAN ILMOITUKSEN MUKAAN)

YLEISTEIDOT

Laijeselän maa-ainespaikka sijaitsee Sallan kunnassa kunnan keskustaajaman länsipuolella n. 7 km päässä Salmivaaran Laijeselän alueella. Maa-ainespaikka rajautuu Kemijärventieltä Salmivaarantielle menevän Souruvaaran metsäautotien varrelle. Alueen sijainti ja summittainen raja on esitetty liitekartoilla 2.1. Tieyhteydet ja kartta rasitteista on esitetty liitekartoilla 2.4.

Ottamisalue sijaitsee Sallan kunnan kiinteistöillä 732-418-62-6, LAIJESLÄ ja 732-418-62-7, HONKALA. Kiinteistöjen lainhuudot ja tehty maa-ainesten ostosopimus on siinä esitettyjen henkilö- ja omistajatietojen vuoksi erillisenä liiteasiakirjana.

Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei ole myönnetty maa-ainesten ottolupia.

ALUEEN NYKYTILA

Alue on metsätalouskäytössä. Suunniteltu otto rajoittuu Souruvaaran metsätiehen ollen sen itäpuolella. Varasto- ja tukitoiminta-alue tulee pääasiassa tien toiselle puolelle. Maaperältään alueella on kalliomuodostuma, jolla kasvaa uudistuskypsää metsää.

Hakemuksen kohteena olevan kiinteistön naapuritilat yhteystietoineen sekä Souruvaaran metsätien yhteyshenkilö on esitetty erillisessä liiteasiakirjassa. Naapurien kuulemista ei ole tehty. Lähimmät rakennukset on esitetty liitteessä 2.5. Etäisyyttä lähimpään vakituiseen asutukseen on n. 2,5 km. Lomarakennuksia ei ole lähetyillä. Tulkinta on tehty peruskartan kuvaustekniikan mukaisesti, joten kaikki rakennukset eivät välttämättä ole käytössä.

Alueen itäpuolella n. 1 km päässä on jäteasema, mikä osaltaan puoltaa ottotoimintaa alueella. Sen sijainti näkyy mm. kartoilla 2.2.-2.4.

YMPÄRISTÖ-, POHJA- JA PINTAVESIOLOT

Ottoalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole sellaisia kohteita, jotka olisivat luontotyyppin, eliö- tai kasvilajiston, muinaismuisto-, kulttuuri- tai maisema-arvon vuoksi suojeltavia. Maa-ainespäikan luoteispuolella n. 600-1400 m päässä on kaksi pientä luonnonsuojelualuetta. Alueiden sijainti näkyy mm. kartoilla 2.1, 2.4 ja 2.5. Suunniteltu ottoalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin tunnettu pohjavesialue sijaitsee n. 2,5 km etäisyydellä. Sen ja muiden lähistön pohjavesialueiden sijainnit on esitetty liitekartalla 2.6 sekä maakuntakaavan ehdotuskartalla liitteessä 2.3. Pohjavesitasoa ottamisalueella ei ole määritetty. Todennäköisesti se on lähellä länsipuolen soiden tasoa eli n. +210 m (N2000). Ottoalueen pohja muotoillaan lounaaseen viettäväksi siten, ettei ottoalueen pohjalle kerry pintavettä.

Aluetta ei koske mikään (osa)yleiskaava. Sallan Kirkonkylän osayleiskaava on alueen itäpuolella lähimmillään n. 2.5 km päässä. Ote osayleiskaavasta lähialueen osalta on liitteenä 2.2.

Itä-Lapin maakuntakaava on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 20.5.2003. Siinä alue on ”Maa- ja metsätalousvaltaista aluetta” (M). Ottoalue on ”Barentsin käytävän” (bk) sisällä ja lähellä on ”Jätteenkäsittelyalue” (EJ). Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotus on ollut nähtävillä 10.1.-9.2.2022. Siinä lähistön varaukset ovat säilyneet pääosin ennallaan. Otteet voimassa olevasta maakuntakaavasta, sen eräistä merkinnöistä ja maakuntakaavaehdotuksesta on liitteenä 2.3.

MATERIAALIN OTTAMISTOIMINTA

Suunnittelun pohjana olevat kartat ja aineistot on laadittu siten, että korkeussuhteet on saatu Maanmittauslaitoksen (MML) avoimiin aineistoihin kuuluvasta laserkeilaukseen perustuvasta 2M maastomallista. Siitä ja mittatarkoista ortokuvista on konstruoitu alueen korkeuskäyrät, tiet, maastokuviot, ojat, jne. Ottamisalueen rajaus on tehty ortokuvausta ja muuta em. aineistoa apuna käyttäen. Aineistosta on laskettu tarkat leikkauskuvat ja massatiedot. MML toteaa Laserkeilausaineistoista ja 2M maastomallista seuraavaa:

Laserkeilausaineisto on Maanmittauslaitoksen tarkin korkeustietoaineisto. Laserkeilaus-aineiston pistetiheys on vähintään 0.5 pistettä neliometrillä (pisteiden etäisyys toisistaan noin 1.4 metriä). Laserkeilausaineiston korkeustarkkuuden keskivirhe on enintään 15 senttimetriä ja tasotarkkuuden keskivirhe enintään 60 senttimetriä yksiselitteisillä kohteilla. Laserkeilauslennot suoritetaan noin 2000 metrin korkeudesta. Käytettävä keilauslennon avauskulma on +/- 20 astetta ja laserpulssin jalanjälki (footprint) maastossa on noin 50 cm.

Automaattisessa maanpintaluokittelussa aineistosta etsitään maanpintaa edustavat laserpulssien osumat.

Automaattisen maanpintaluokittelun tarkastus tehdään stereomalliavusteisesti Maanmittauslaitoksen ilmakuvien avulla.

Korkeusmalli 2 m on tuotettu laserkeilausaineistosta, jonka pistetiheys on minimissään 0,5 pistettä neliömetrille. Korkeustiedon tarkkuus on keskimäärin 0,3 metriä.

Ottamisalueen pinta-ala on n. 1,7 ha. Varsinaista ottoaluetta on n. 0,61 ha. Tuki-toiminto- ja varastoalue perustetaan murskeaseman läheisyyteen metsäautotien toisella puolella olevalle alueelle. Ottamisen edistyessä varastoaluetta siirtyy myös tien koillispuolelle. Haettava ottomäärä on 35 000 m³ kalliota ja 5 000 m³ moreenia. Murskausta ja muuta merkittävää melua aiheuttavaa toimintaa tehdään kokonaiskestoltaan alle 50 vuorokautta, joten ympäristölupaa ei tarvita.

Otto- ja ottamisalueen kulmapisteet merkitään maastoon n. 1.3 m korkeilla päästään maalatuilla puisilla paa-luilla. Ottamistoiminta aloitetaan alueen eteläreunasta tien varresta ja ottamissuunta on pohjoiseen. Ottamisalueen lähelle merkitään korkeustasomerkkejä, joiden avulla ottoalueen pohjan tasoa tarkkaillaan. Pintamaat sijoitetaan alueen reunoille suojavalleiksi ja käytetään myöhemmin maisemoinnissa.

Ottamissyvyys on 1-20 metriä. Alin ottotaso on 225,0 m mpy (N2000).

Maa-ainesten oton ja leikkausten syvyys sekä muoto on esitetty ottosuunnitelmaportissa ja leikkauspiirustuksissa. Ottaminen tehdään varsin kapeana alueena kallioharjanteen korkeimmalle kohdalle asti. Tällöin todennäköisesti saadaan käyttöön eri laatuista kiviainesta. Louhintaa tultaneen eri luvilla jatkamaan alueella. Metsäautotien eteläpuolelle tasattava tukitoiminta-alue toimii ottoaikaisena murskeiden varastoalueena.

Otettua ja jalostettua sora- ja kalliomursketta käytetään pääasiassa lähialueen metsäteiden ja varastoalueiden rakentamisessa ja kunnossapitamisessä sekä Sallan keskustajaman rakennushankkeissa.

Alue on kaukana vesistöistä, asutuksesta, loma-asutuksesta tai virkistykseen käytetyistä alueista. Toiminnan ympäristövaikutukset ovat vähäiset.

Alueen pintamaat kuoritaan kaivinkoneella ja sijoitetaan toiminta-alueen reunoille luvan voimassaolon ajaksi. Kiviainesten murskaus tehdään siirrettävällä murskausasemalla. Murskaustoiminnassa kivennäismaa ja kiviaines lastataan siirrettävään murskausasemaan, joka rikkoo kivet halutun rakeisuuskoon mukaiseksi murskeeksi. Valmis murske kasataan pyöräkuormaajalla murskeaseman läheisyydestä varastokasoihin rae-koon mukaisesti. Kun murskauksen toimintajakso on päättynyt, ajetaan valmista mursketta eri sorastuskoh-teisiin kuorma-autolla. Murskeen toimitus sorastuskoh-teisiin voi ajoittua jopa usean vuoden ajalle murskauksen päätyttyä luvan voimassa oloaikana.

TURVALLISUUS JA YMPÄRISTÖNSUOJAUS

Turvallisuus- ja suojaustoimien osalta noudatetaan voimassa olevia työ- ja ympäristönsuojelusta säädettyjä lakeja ja määräyksiä. Ottamistoiminta ei aiheuta MAL 3 mukaisia haittoja ympäristölle. Louhoksen jyrkän-teiden kohdalle rakennetaan suoja-aidat.

Työturvallisuus:

Ottotoiminnassa huolehditaan, ettei kaivu- ja murskaustyö aiheuta vaaratilanteita työntekijöille ja muille alu-
een lähetyillä oleville. Luvanhakija velvoittaa alueella toimivan murskaus- ja muusta urakoinnista vastaavat

yrittäjät perehtymään (ja perehdyttämään työntekijänsä) kyseisen työn vaara- ja riskitilanteisiin. Luvanhaltija valvoo yrittäjän noudattavan velvoitetta. Hyväksytyjen henkilösuojainten ja turvavaatetuksen käyttö otto-toiminnan aikana on pakollista. Velvoitteet koskevat myös kaivu- ja murskaustyössä käytettäviä aliorakoitsijoita.

Työkoneille tulee tehdä käyttöönottotarkastukset ennen työmaalle siirtymistä. Koneiden varoitus- ja hälytinlaitteiden kunnossa oloa valvotaan.

Ympäristönsuojelu

Sulamis- ja sadevedet kaivannosta johdetaan ottoalueen länsikulmaan tehtävään saostusaltaaseen, josta ne edelleen kulkeutuvat pintavalunnan kautta metsätien sivuojaan. Kaivu- ja murskaustyö suoritetaan mahdollisimman yhtäjaksoisesti melu- ja pölyhaittojen minimoimiseksi.

Poltto- ja voiteluaineet säilytetään kaksoisvaipallisissa säiliöissä, jotka sijoitetaan suojakaukaloihin tai tankkausalue suojataan muovikalvolla ja tiiviillä maa-aineksella. Koneissa on oma öljyntorjuntakalusto. Mahdollisista vahingoista ilmoitetaan välittömästi viranomaisille ja ryhdytään tarvittaviin puhdistustoimiin. Talousjätteille ja vaarallisille jätteille varataan säiliöt, jotka tyhjennetään asianmukaisesti tyhjennyspaikkoihin.

Maa-ainesten ottotoiminnasta ei synny MAL 5a § mukaisia kaivannaisjätteitä. Kaikki jalostamiseen kelpaamattomat ainekset (pintamaat) käytetään alueen suojavalleihin ja verhoiluun.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on esitetty liitteessä.

MAISEMOINTI JA ALUEEN JÄLKIHOITO

Maa-ainesten ottotoiminnan päätyttyä tehdään ottoalueen lopullinen maisemointi. Kallion louhinnan reunat jätetään louhintakaltevuteen n. 7:1. Ihmisten sekä eläinten putoaminen estetään suoja-aidoilla. Kallioalueen laajuus mahdollistaa ottamisen jatkamisen myös tämän luvan tultua käytetyksi. Alueen sijainti Sallan taajaman lähellä on erinomainen.

Louhinta-aluetta käytetään ottamistoiminnan päätyttyä puutavaran varastoalueena. Sen johdosta alueelle jää kuori- ja puujätettä, mikä edesauttaa kasvualustan syntymistä. Varastoaluetta ei metsitetä aktiivisesti.

Ottamisalueen luiskat muotoillaan moreenimaan kohdissa kaltevuteen 1:3 moreeni- ja hiekkamailla. Luiskatuille kohdille levitetään alueen kuorinnan yhteydessä varastoitua humuspitoista pintamaata kasvualustan luomiseksi ja metsitetään siementämällä mäntyä tai kuusta tai istuttamalla havupuiden taimia.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Lupahakemus on tullut vireille 3.3.2022 (Y/11/2022). Hakemusta on täydennetty 10.3. ja 24.3.2022.

Asianosaisten kuuleminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksen vireillä olosta on kuulutettu Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) verkkosivuilla 29.3.2022 - 4.5.2022. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä Sallan kunnan teknisessä toimistossa osoitteessa Postipolku 3 ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla kuulusa aikana.

Asianosaisina kuultiin naapurikiinteistöjen omistajia (6) ja Souruvaaran metsätien tiekuntaa.

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen ja Lapin Maakuntamuseon lausunto.

Muistutukset, mielipiteet ja lausunnot

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (29.4.2022):

Hakemus

Lapin Matkametsä Oy hakee maa-aineslupaa kalliokiviaineksen ottamiselle yhteensä noin 1,7 hehtaarin kokoiselta alueelta Salla Salmivaaran alueella sijaitsevilta määräaloilta tiloista Laijeselkä RN:o 62:6 (kiinteistötunnus 732-418-62-6) ja Honkala RN:o 62:7 (kiinteistötunnus 732-418-62-7). Varsinaisen kaivualueen pinta-ala on n. 0,61 hehtaaria.

Lupaa haetaan 40 000 k-m³:n suuruiselle määrälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Haettava otto määrä sisältää 35 000 k-m³ kalliota ja 5 000 k-m³ moreenia. Alueella aiotaan myös murskata maa-aineksia, mutta hakijan mukaan murskausta ja muuta merkittävää melua aiheuttavaa toimintaa tehdään kokonaiskestoltaan alle 50 vuorokautta. Tukitoiminto- ja varastoalue perustetaan aluksi murskausaseman läheisyyteen metsäautotien toisella puolella olevalle alueelle.

Hakemuksen mukaan suunniteltu alin ottamistaso on +225,0 metriä mpy (N2000). Maa-aineksen ottosyvyys vaihtelee välillä 0-20 metriä. Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä alueella ole määritetty pohjaveden pinnantaso. Hakemuksen mukaan pohjavesipinta alueella on todennäköisesti lähellä länsipuolen soiden tasoa, eli n. +210 m (N2000).

Ottoalueen pohja muotoillaan lounaaseen viettäväksi siten, ettei ottoalueen pohjalle kerry pintavettä. Sulamis- ja sadevedet kaivannosta johdetaan ottoalueen länsikulmaan tehtävään saostusaltaaseen, josta ne edelleen kulkeutuvat pintavalunnan kautta metsätien sivuojaan.

Vaikutukset ympäristöön ovat vähäisiä mm. melu-, pöly- ja liikennevaikutusten osalta. Alueen lähellä ei ole häiriintyviä kohteita. Hakemuksen mukaan etäisyyttä lähimpään vakituiseen asutukseen on n. 2,5 km, eikä lomarakennuksia ei ole lähetyvillä. Kaivuja murskaustyö suoritetaan mahdollisimman yhtäjaksoisesti melu- ja pölyhaittojen minimoimiseksi.

Toiminnan loputtua louhoksen reunat jätetään louhintakaltevuuuteen 7:1 ja louhos aidataan onnettomuuksien estämiseksi. Louhinta-alueita käytetään ottamistoiminnan päätyttyä puutavaran varastoalueena. Sen johdosta alueelle jää kuori- ja puujätettä, mikä edesauttaa kasvualustan syntymistä. Varastoaluetta ei metsitetä aktiivisesti. Moreenimaan kohdissa ottamisalueen luiskat muotoillaan kaltevuuuteen 1:3 moreeni- ja hiekkamailla. Luiskatuille kohdille levitetään alueen kuorinnan yhteydessä varastoitua humuspitoista pintamaata kasvualustan luomiseksi ja metsitetään siementämällä mäntyä tai kuusta tai istuttamalla havupuiden taimia.

Kaavatilanne

Suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Suunnitelma-alue sijoittuu Itä-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M4517). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoihin, asumiseen ja jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun.

Alue sijoittuu Itä-Lapin maakuntakaavassa myös Barentsin käytävän sisäpuolelle. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä. Kaavamääräyksen mukaan: Barentsin käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin sekä liikenneympäristön laatuun. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien ja rautatien, lentoliikenteen sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa merkittävään tarkoitukseen.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (07.04.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Yksityinen luonnonsuojelualue (YSA238909) Oivan korven luonnonsuojelualue Suomi100 sijoittuu noin 550 m luoteeseen suunnitellusta ottoalueesta. ELY-keskuksen käsityksen mukaan maa-ainesten otolla ei ole vaikutusta YSA-alueen luontoarvoille.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-ainoslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-ainoslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kasvien tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Ympäristönsuojelulain 27 §:ssä säädetään yleisestä luvanvaraisuudesta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7c ja 7e mukaan muun muassa kivenlouhimolle, kiinteälle tai siirrettävälle murskaimelle tulee hakea ympäristölupaa, mikäli toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 vuorokautta. Alle 50 vuorokautta kestävästä toiminnastakin toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 118 §:n mukaisesti tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä. Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista, mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei määrätä tätä lyhyemmästä ajasta.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alttiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tuki- ja toiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriöille alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitettua ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa.

Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväään käyttöön (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat:

Maa-ainesten ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähätyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Ottoalueen jyrkänteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Murskaustoiminta

Suunniteltu murskaustoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle ja murskausvuorokausien määrä on hakemuksen mukaan alle 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän eli 10 vuoden aikana.

ELY-keskus huomauttaa, että ympäristöministeriön Kivenlouhinnan ja -murskauksen ympäristölupahakemuslomakkeen täyttöohjeen (6036) mukaan: ”YSL:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7c) mukaisesti lupaa edellytetään kivenlouhimaan tai muuhun kuin maanrakennustoimintaan liittyvään kivenlouhintaan, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivänä samalla alueella. Lisäksi saman taulukon kohdan 7e) mukaisesti lupaa tulee hakea kiinteälle tai sellaiselle tietyllä alueella sijoitettavalle siirrettävälle murskaamolle, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää samalla alueella. Toiminta voi olla jaksotettu, eikä 50 päivän ajanjakson laskenta ole riippuvainen kalenterivuodesta. **Murskaamon toiminta-aikaan kuuluu työmaa-alueen pinta- maiden poisto, louhinta ja murskaus työmaa-alueella, kiviaineksen välivarastointi, seulonta, louheen ja murskeen siirto ja kuljetus työmaalla ja sieltä pois. Toiminta-aikaan luetaan myös työmaa-alueen lopettamiseen liittyvät työt.** Murskeen tai sivukiven, irrotetun kiven tai louheen varastointia ja siirtoa varsinaisen toiminnan loputtua ei kuitenkaan lasketa toiminta-aikaan.”

ELY-keskus katsoo, että louhinta- ja murskausvuorokausien määrästä on pidettävä kirjaa, ja tarvittaessa haettava toiminnalle ympäristölupaa (YSL 27 §) välittömästi kun 50 vuorokautta on tullut täyteen. Lupaviranomaisella tulee olla käytettävissä ajantasainen tieto siitä, montako murskausvuorokautta alueella on lupa-aikana käytetty.

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja laadun tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa pois-pumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa.

Hakemuksessa on esitetty tietoja koskien louhoksen vesitaloutta eli louhoksen tyhjentämistä ja louhoksen toiminnan aikaista kuivanapitoa.

Hankkeesta vastaava on todennut, että suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä alueella ole määritetty pohjaveden pinnantaso. Hakemuksen mukaan pohjavesipinta alueella on todennäköisesti lähellä länsipuolen soiden tasoa, eli n. +210 m (N2000). Suunniteltu alin ottamistaso on +225,0 metriä mpy (N2000).

Hankkeesta vastaavan mukaan ottoalueen pohja muotoillaan lounaaseen viettäväksi siten, ettei ottoalueen pohjalle kerry pintavettä. Sulamis- ja sadevedet kaivannosta johdetaan ottoalueen länsikulmaan tehtävään saostusaltaaseen, josta ne edelleen kulkeutuvat pintavalunnan kautta metsätien sivuojaan. Lopputilanteessakaan louhokseen ei kerry pohja-, sade- tai sulamisvesiä

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella louhoksesta ei pumpata pois pohjavettä (eli määrä on alle 250 m³/d, eikä pumppaustarvetta ole välttämättä lainkaan), jolloin tarve vesilain mukaisesta luvasta ei automaattisesti täyty.

Lupaharkinta voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi siinä vaiheessa, jos otto ulottuu pohjavesipinnan alapuolelle. Mahdollinen pohjavesien pumppaaminen pois ottoalueelta voidaan kuitenkin tässä tapauksessa katsoa olevan väliaikaista, jos hanke ei vaadi kuivanapitoa jatkuvasti (vesilain (3 luku, 3 §:n kohta 2) tarkoittama kohta ”muutoin kuin tilapäisesti...”).

Lisäksi lupa voidaan vaatia myös siinä tapauksessa, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (VL 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

Ympäristö- ja maa-ainesluvassa annettavien lupamääräysten tulee sisältää tarkkailuvelvoite, jonka perusteella mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia sekä poispumpattavaa vesimäärää voidaan seurata.

Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seuranta. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon liittyvien poispumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

ELY-keskuksen näkemys on, että jos hanke toteutetaan kuten selvityksessä on esitetty, hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa. Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta poispumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai poispumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla siinä vaiheessa aktivoitua.

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoita tehdään alueella oton edetessä hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen

siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luisikat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. Myös mahdollisesti vedenpinnan alapuolelle jäävät luisikat tulisi muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Lapin ELY-keskus katsoo, että jos alueelle tuodaan muualta jälkihoitotöihin käytettäviä maa-aineksia, tulee niiden olla puhtaita, ja niiden alkuperä tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24.)

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat.

Lapin ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjauksiin ja korvaustoimenpiteisiin.

Lapin ELY-keskuksen lupahakemukseen perustuvan näkemyksen mukaan hanke ei tässä vaiheessa vaadi vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavan pohjaveden määrä on alle 250 m³/vrk eikä kuivanapito ole jatkuvaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta mahdollisesti poispumpattavien vesien määrää ja laatua on tarkkailtava. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve

hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää myös huomioimaan, että jos pois-pumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty hakemuksessa annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupaprosessin aikana, eivätkä ne enää vastaa annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että koska louhinnalle ja murskaukselle ei ole haettu ympäristölupaa, koko 10 vuoden lupa-aikana alueella saa olla yhteensä vain korkeintaan 50 murskausvuorokautta. Tämä sisältää kaiken murskaustoimintakohdassa luetellun toiminnan. Lupaviranomaisen tulee valvoa, ettei 50 vuorokautta ylitetä.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä. Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §).

Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Lapin maakuntamuseo on antanut hakemuksesta lausunnon:

Lapin maakuntamuseon lausunto 20.4.2022

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta pyytää Lapin maakuntamuseon lausunto Sallan kunnan aluetta koskevasta maa-aineslain (555/1981) mukaisesta maa-ainesten ottoluvasta. Ottolupa liitteineen on ollut nähtävissä Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Sallan kunnan alueesta vastaavana museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Aiottu ottoalue sijaitsee Sallan kunnassa Laijeselän eteläpuolella. Ottamisalueen pinta-ala on n. 1,7 ha josta varsinaista ottoaluetta on n. 0,61 ha. Ottamis-lupaa haetaan 10 vuoden ajalle 40000 m³ ottomäärälle.

Ottoalue sijaitsee topografisesti verrattain jyrkässä maastonkohdassa. Alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita, joskaan alueeseen on tuskin kohdistunut arkeologisia selvityksiä viimeisen 10 vuoden aikana.

Topografisesti ottoalue ei sijaitse Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan arkeologisesti järkevässä potentiaalisella alueella. Ottoalue on jyrkkäpiirteistä ja supra-akvaattista, eikä sijaitse tai ole sijainnut välittömästi vesistöjen läheisyydessä. Arkeologisesti potentiaalisemmat alueet sijaitsevat ottoalueesta länteen ja etelään lähempänä suon laita. Saatavilla olevista vanhoista kartoista tai historiallisista ilmakuvista ei myöskään ilmene mitään sellaista, minkä vuoksi olisi syytä epäillä ottoalueella sijaitsevan arkeologisia kohteita.

Lapin maakuntamuseolla ei ole asiasta huomautettavaa.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on varattu mahdollisuus vastineen antamiseen lausunnoista. Lapin Matkametsä Oy ilmoitti 5.5.2022, että sillä ei ole lausuttavaa vastineeksi annettuihin lausuntoihin.

RATKAISU JA LUPAMÄÄRÄYKSET

Ratkaisu

Lapin Matkametsä Oy:lle myönnetään maa-ainelain 4 §:n mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen Sallaan Laijeselän kallioalueelle kiinteistöille LAIJESELKÄ 732-418-62-6 ja HONKALA 732-418-62-7. Lupa myönnetään kymmenen (10) vuoden ajalle 40 000 k-m³ ottomäärälle. Lupa myönnetään hakijan esittämän ottamissuunnitelman mukaisesti seuraavia lupamääräyksiä noudattaen.

Lupamääräykset

1. Ottamislupa myönnetään yhteensä 40 000 k-m³ kokonaisottomäärälle. Lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta tämän päätöksen tiedoksisaannista. **Luvan viimeinen voimassaolopäivä on 5.8.2032.**
2. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on asetettava lupamääräysten suorittamiseksi **4612 €:n suuruinen vakuus** (MAL 12 § ja MAL 21 §). Vakuuden tulee olla voimassa vähintään 1,5 vuotta luvan voimassaoloajan yli, eli 5.2.2033 asti.
3. Ennen toiminnan aloittamista luvan haltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan aloitustarkastus, jossa tarkistetaan, että lupaehtojen edellyttämät valmistelevat toimenpiteet on tehty.
4. Ottamisalue on merkittävä maastoon riittävän selvästi vahinkojen estämiseksi. Jyrkät rintuudet tulee suojata metallisella verkkoaidalla. Ottamisalueen reunat tulee merkitä reunapaaluin. Aitojen ja merkintöjen tulee olla riittävän korkeita, jotta ne voi havaita myös talvella maan ollessa lumipeitteinen. Alueelle tulee asentaa korkomerkki. Ottamisalueen merkinnät maastoon tulee olla selvästi näkyviä, kestäviä ja oikein sijoitettuja, jotta ne näkyvät koko ottamistoiminnan ajan. Alueen merkitsemiseen ei saa käyttää lippusiimoja.
5. Otto- ja varastoalueen läpi kulkevan tien turvallisuudesta tulee huolehtia ottamisen kaikissa vaiheissa. Maa-aineksia tai maa-ainesten ottoon liittyviä rakenteita ei saa sijoittaa alle 12 metrin etäisyydelle Souruvaaran metsäautotien keskilinjaan nähden. Räjätysten aikaan sekä siirrettäessä maa-aineksia Souruvaaran metsäautotien länsipuolelle, tulee tielle asettaa toiminnasta kertovat varoitusmerkit. Turvallisuuden vaatiessa alueelle tulee järjestää liikenteenohjaus.
6. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulee kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Jälkihoidon yhteydessä nämä pintamaat tulee levittää takaisin ottamisalueelle.
7. Pohjaveden päälle on jätettävä kauttaaltaan vähintään yhden (1) metrin suojaava puhdas maakerros. Ottotaso tulee tarvittaessa nostaa, mikäli pohjavesihavainnot antavat siihen aiheutta.
8. Toiminta on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu maaperän, pohjaveden tai pintavesien pilaantumista.
9. Ottamisalueelle kerääntyvät vedet tulee käsitellä hakemuksen mukaisesti selkeytysaltaalla ja sen jälkeisellä pintavalutuksella. Mikäli alueelta tarvitsee pumpata vesiä, tulee jokaisella pumppausjaksolla ottaa vesinäyte, josta on tutkittava ainakin seuraavat ominaisuudet ja aineiden pitoisuudet:

- kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi ja nitraattityppi, pH, kloridi, sähkönjohtavuus, CODMn, rauta, sulfaatti ja arseeni sekä öljyhiilivedyt (C10-C40).
10. Mikäli louhoksesta tarvitsee pumpata vesiä, tulee pumpattujen vesien määrästä pitää kirjaa. Mikäli vesiä täytyy pumpata yli 100 m³ päivässä tai pumppauksesta voi aiheutua luonnon tai vesistön tilan huonontumista, tulee siitä ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lapin ELY-keskusk-selle.
  11. Öljyjen ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolelli-suutta, jotta maaperä tai pohjavesi ei likaantuisi. Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle haital-listen kemikaalien varastointi toiminta-aikojen ulkopuolella on kielletty. Autojen ja koneiden huolto ja pesu alueella on kielletty. Myös koneiden ja autojen tankkaus tulee järjestää siten, ettei siitä ai-heudu öljy- tai polttoainepäästöjen vaaraa.
  12. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on maa-ainesten ottoalueelle varattava riittävästi imey-tysmateriaalia sekä tarvittavaa kalustoa vuotojen leviämisen estämiseksi.
  13. Jos öljyä tai muuta pohjaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä välittömästi ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja pelastuslaitokselle sekä ryhdyttävä heti toi-menpiteisiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi.
  14. Louhinta- ja murskausvuorokausista tulee pitää kirjaa. Tiedot on säilytettävä vähintään kymmenen vuoden ajan.
  15. Maa-ainesten ottamisen loputtua alue on siistittävä ja sinne pystytetyt rakennelmat purettava. Alu-een seinämät tulee loiventaa rinteiksi. Rinteiden muotoiluun voidaan käyttää alueelta poistettuja pintamaita. Rinteiden kaltevuus saa olla enintään 1:3. Alueen pohjalle voidaan muodostaa kumpa-reita tai harjanteita lisäämään pinnanmuotojen vaihteluita. Pohjan muotoilu tulee tehdä siten että sade- ja sulamisvedet johtuvat pois alueelta. Pintamaat tulee palauttaa alueelle lupamääräyksen nro 6 mukaisesti. Alueelle tulee luoda ottotoiminnan päätyttyä edellytykset luontaiselle taimettumiselle tai alueelle tulee istuttaa tai kylvää puusto.
  16. Ottamistoiminnan päättyessä tai luvan umpeutuessa luvan haltijan on pyydettävä valvontaviran-omaiselta maa-ainesasetuksen (926/2005) mukaista lopputarkastusta.
  17. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupavi-ranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuk-sesta hyväksytty toinen.
  18. Luvan haltijan tulee tehdä vuosittain maa-aineslain 23 a §:n mukainen otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.
  19. Luvan käsittelystä peritään lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen mukainen tarkastus-maksu. **Tarkastusmaksu on 1380 euroa.** Valvontamaksu peritään vuosittain voimassa olevan taksan mukaisesti.

PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ottamistoiminta tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Hakija on esittänyt asianmukaisen ottamis- ja maisemointisuunnitelman, joten lupa ottamiseen on myönnet-tävä lupamääräyksissä esitetyn lisäyksen ja muutoksen. EU:n kaivannaisjätedirektiivi koskee myös maa-aines-lain mukaista maa-ainesten ottotoimintaa. Hakija on esittänyt kaivannaisjätesuunnitelman.

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 11 §:n mukaan aineiden ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Vastaus lausuntoihin

ELY-keskuksen antama lausunto on huomioitu lupamääräyksissä nrot 4-16 ja 18. Louhinnasta ja murskauksesta ei tarvitse tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista ilmoitusta, koska häiriintyvät kohteet ovat niin kaukana että toiminnan melu ei voi olla erityisen häiritsevää. Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010) ei tule suoraan sovellettavaksi, koska toiminta ei ole ympäristöluvanvaraista. Asetusta käytetään kuitenkin tulkintalinjan muodostamiseen tämän maa-aineslupapäätöksen osalta. Lapin Maakuntamuseon lausunnossa ei esitetty lupamääräyksiin vaikuttavia huomioita.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ottamistoimintaan myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Lupa on myönnetty sille määräajalle ja kokonaisottomäärälle, joita hakija on esittänyt.

Lupamääräys 2

Vakuudesta on annettu määräys maa-aineslain 12 §:n perusteella. Vakuuden suuruuden laskemiseen käytetään voimassa olevaa taksaa. Vakuuden suuruus lasketaan seuraavalla kaavalla:

Otettava maa-ainemäärä x **0,035 euroa/m³** + ottoalueen pinta-ala x **0,44 euroa/m²** + louhittavien/luiskattavien reuna-alueiden pinta-ala x **0,88 euroa/m²**. Luiskattavan reunan pinta-ala laskettiin noin 600 m². Vakuuden käsittelyn periaatteet ovat päätöksen liitteenä.

Lupamääräys 3

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 4 ja 5

Määräykset on annettu ulkopuolisten turvallisuuden varmistamiseksi ja vahinkojen ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi. Maastossa kulkijoiden ja tien käyttäjien turvallisuudesta tulee huolehtia ottamisen kaikissa vaiheissa. Alueella ei saa käyttää lippusiimoja porojen sotkeutumisvaaran vuoksi.

Lupamääräys 6

Pintamaiden varastoinnista on annettu määräys mahdollisimman hyvän maisemointituloksen turvaamiseksi.

Lupamääräys 7

Määräys suojaetäisyydestä pohjaveteen on annettu pohjaveden pilaantumisen ja sen riskin välttämiseksi.

Lupamääräykset 8-9

Määräykset on annettu louhoksesta poistuvien tai poistettavien vesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 10

Määräys perustuu vesilain 2. luvun 15 §:n ilmoittamisvelvollisuuteen. Lupamääräys on annettu myös varmistamaan, että toiminnassa ei ylitä vesitalouslupan tarve ilman että vesitalouslupaa olisi haettu.

Lupamääräykset 11-13

Määräykset öljyjen ja muiden ympäristölle vaarallisten aineiden käsittelystä, häiriötilanteisiin varautumisesta sekä toiminnasta mahdollisten päästöjen yhteydessä on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi ja viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi. Toimintaa koskee ympäristönsuojelulain 16 §:n mukainen maaperän pilaamiskielto ja 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

Lupamääräys 14

Määräys on annettu varmistamaan, että toiminta ei ylitä ympäristöluvanvaraisuuden kynnystä. Siirrettävän murskausaseman toiminta on ympäristöluvanvaraista, mikäli toimintavuorokausien määrä on vähintään 50.

Lupamääräys 15

Lupamääräys on annettu alueen maisemoinnin toteuttamiseksi niin, että lopputuloksena muodostuu ympäröivään luontoon ja maisemaan sulautuva kokonaisuus, eikä alueesta aiheudu haittaa tai vaaraa siellä liikkuville. Mikäli louhosrintuudet jätettäisiin hakijan esittämään kaltevuuteen, niin ne aiheuttaisivat pitkällä aikavälillä riskin alueella liikkuville. Selvyyden vuoksi todetaan, että alueelle voidaan hakea luvan voimassa ollessa uutta maa-aineslupaa. Mikäli alueelle myönnetään uusi lupa, niin ottorintauksia ei tarvitse luiskata loivemmiksi lupien välissä. Ottotoiminnan päätyttyä alue siirtyy metsälain piiriin.

Lupamääräys 16

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 17

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 13 a §:n perusteella.

Lupamääräys 18

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 23 a §:n ja maa-ainesasetuksen 9 §:n perusteella.

Lupamääräys 20

Lupamääräys perustuu maa-aineslain 23 §:ään. Maksua määrättäessä sovelletaan voimassa olevaa taksaa. Voimassa olevan maa-ainestaksan mukaisesti Maksu määräytyy otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaisuuden mukaan seuraavasti: Suunnitelmaa kohti 280 euroa, sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitettyä maa-aineksen yksikkötilavuutta kohti 0,017 euroa. Maksuun lisätään asianosaisten kuulemisesta perittävä maksu, 50 euroa/asianosainen ja kunnallisesta ilmoituksesta 70 euroa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maa-aineslaki (555/1981) 3, 4, 5 - 6, 10 - 13 a, 20, 21, 23 ja 23 a §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-7, 16-17 ja 118 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (962/2005) 6 -9 §
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §
Vesilaki (587/2011) 2 luku 15 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätöksen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Viimeinen muutoksenhakupäivä on 4.8.2022.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO JA PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään (MAL 19 § 2 mom.)

- Hakijalle

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan (MAL 19 § 1 ja 3 mom)

- Julkisella kuulutuksella viranomaisen verkkosivuilla
- Lapin ELY-keskukselle
- Asian käsittelyn yhteydessä kuulluille asianosaisille

PÄÄTÖKSEN TEKIJÄ:

Ympäristötarkastaja Kaisa Soppela

DELEGOINTIPÄÄTÖS:

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta 4.11.2021 § 97.

Kaisa Soppela
Ympäristötarkastaja

29.6.2022 Kemijärvi

LIITTEET

Liite 1 Vakuuksien käsittelyn periaatteet
Liite 2 Valitusosoitus

PELKOSENNIEMEN-SAVUKOSKEN KANSANTERVEYSTYÖN KUNTAYHTYMÄ

Ympäristöterveyslautakunta 26.2.2019 § 14

VAKUUKSIEN KÄSITTELYN PERIAATTEET MAA-AINESLAIN JA YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISISSA LUPA-ASIOISSA

Vakuuksien käsittelyn periaatteet

Luvan myöntänyt viranomainen tai sen alaiset viranhaltijat huolehtivat vakuuden vaatimisesta, sen suuruudesta ja erääntyvistä vakuuksista. Pääsääntöisesti vakuus vaaditaan kaikilta maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesti ja vain erityisestä syystä vakuus voidaan jättää määräämättä.

Vakuuden muodot

1. Yksilöity pankin tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus

- Pääasiallinen ja suositeltavin vakuuden muoto

- Vakuuden voimassaolo: vakuuden tulee olla voimassa kunnes kaikki luvan ja sen määräysten edellyttämät toimenpiteet on tehty ja lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään kaksitoista (12) kuukautta asetetun luvan voimassaoloajan yli, jona aikana tulee tehdä tarvittavat vaatimukset vakuuden voimassaolon jatkamiseksi tai maksamiseksi kuntayhtymälle.

2. Pankkitalletus

- Käytetään lähinnä pienissä yksityisille henkilöille asetetuissa vakuussummissa

- Lisävaatimukset: Allekirjoitettu ilmoitus talletusten panttaamisesta ja kuittaamattomuustodistus pankilta ennen vakuuden hyväksymistä tai vastaavat ehdot tilisopimukseen.

Maa-aineslain mukaiset vakuudet

Vakuus maa-aineslain 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta (MAL 12 §). Vakuus maa-ainesten oton aloittamiseksi ennen luvan lainvoimaisuutta (MAL 21 §). Maa-aineslain 21 §:n mukaisena töiden aloitusvakuutena ja 12 §:n mukaisena maisemointivakuutena voi olla sama vakuus. Maa-aineslain mukaisien vakuuksien suuruuden määräytymisen perusteista päätetään maa-ainestaksassa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset vakuudet

Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi (YSL 59 §). Vakuus ympäristöluvanvaraisen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

Valitusoikeus

Maa-aineslupaa koskevan hallintovalituksen saa tehdä

- 1) asianosainen;
- 2) kunnan jäsen;
- 3) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 6) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valitusviranomainen ja valitusaika

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika 30 päivää. **Viimeinen muutoksenhakupäivä on 4.8.2022.**

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, joksi katsotaan seitsemäs päivä siitä, kun päätöstä koskeva kuulutus on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla.

Valituskirja

- Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- Valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- Päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäinen tai jäljennös)
- Miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- Muutosvaatimuksen perusteet

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisesti.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 270 €. Tuomioistuinmaksuissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.